

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 37
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 5 Octombrie, 1892.

Pe ziua de 2 Novembre a. c. se pregătesc în capitala țerei noastre lucruri de mare interes pentru consolidarea actualelor stări de lucruri, pentru consolidarea monarchiei pe bazele dualismului care dualism a făcut mari progrese și a creat base monarchiei în așa estensiune, precum lumea nu ar fi creșut.

Cuvintele ministrului nostru de externe, că monarchia pe baza dualismului s'a consolidat, și că ea privesce cu încredere în viitoriu, de mulți nu au fost înțelese, și judecată superficial actuala stare de lucruri, judecată mai ales prin prisma politicii noastre actuale, cari sperăm și acuma îndreptarea lucrurilor nu dela o înțelegere între noi pe baza dualismului creat la 1867, ci dela o confederațiune, acuma cel puțin imposibilă, judecată superficial actuala stare de lucruri, ele și acuma ne sună la urechi ca enigmă.

Dacă judecăm însă lucrurile real, vedem, că dualismul a creat o stare de lucruri durabilă. În această ne întăresce și comunicatul diarelor despre evenimentele, cari se vor întâmpla la 2 Novembre.

În Ungaria sunt ținute ca sărbători sante dăilele războiului civil dela 1848—1849, între acestea e ținută ca deosebit importantă ziua, în care honvezii au luat orașul Buda din mâna trupelor austriace, ziua de 21 Maiu, 1849.

După izbucnirea revoluțiunii curtea din Viena a ridicat monument în Buda în amintirea acelora, cari au susținut cu vitejie lupta contra armatei revoluționare, și monumentul Hentzi din piața Sântu'ui George totdeauna a fost spine în ochii ungarilor, și încoronarea acestui monument prin oficerii armatei comune totdeauna a fost considerată ca insultă a națiunii magiare, care a provocat adevărată revoluțiune atât în cercurile parlamentare, cât și în presă, și mai cu seamă pe stradele capitalei noastre.

Afacerea lansky cu deosebire ne poate fi încă în vie memorie, afacerea celebră, care a avut de efect adaosul cuvântului „și” la armata ces. reg.

Să venim însă la obiectul articolului nostru. Singuraticile reuniuni de honveți în frunte cu reuniunea principală din Budapesta a luat hotărârea să ridice în Buda un monument în onoarea acelor honveți, cari în revoluțiune au căzut la asediarea orașului Buda. Au voit să facă nemuritori pe aceia, cari au căzut sub glonțele austriacilor, cari austriaci apoi în cele din urmă au trebuit să capituleze. Monumentul acesta se va desvâli la 2 Novembre, în ziua tuturor morților.

Importanța lui însă nu zace nici în aceea, că el s'a ridicat, nici în aceea că el se va desvâli la aceea și, importanța zace în aceea, că la desvâlirea acelui monument alături cu președintele reuniunilor de honveți va depune o cunună în numele armatei comune comandantelor trupelor din Ungaria, principele Lobkovitz, soldații din armata comună vor da salve de onoare, și musica militară va intona imnul unguresc.

Importanța actului crește încă, căci îndată dela acest monument procesiunea va merge la monumentul lui Hentzi. la mormântul soldaților credincioși casei de Habsburg, aici președintele reuniunii honveților va pune și el o coronă pe mormântul acestor soldați credincioși jurământului și stindardului, și musica va intona imnul împărătesc.

Programa acestor festivități e publicată, și cele anunțate sunt de a se considera ca fapte împlinite.

Pe scurt vorbind. În ambe părțile s'au împecat cu revoluțiunea din 1848/49 și înfrățirea la cele 2 monumente deschide pentru Ungaria și armata comună o eră nouă de pace și de simpatii reciproce.

În acest sens comentază acest eveniment toate diarele, cari stau aproape de guvern.

Diarele opoziționale și în special cele kossuthiste privesc în aranjarea acestor acte umilirea Ungariei și cea mai mare insultă posibilă la adresa ei și la adresa poporului magiar.

Deocamdată semnalăm faptul de sine pentru ca publicul să fie orientat în situațiune, și să înțeleagă unele lucrări pe cari până acuma nu le-au înțeles. Agitațiunea pornită din partea opozițiunii promise a fi interesantă, și unde va eși, Dumnezeu știe.

La totă întâmplarea, actuala stare de lucruri e bine consolidată, și va trebui să țină seamă de ea toți acei factori, cari poartă la inimă binele națiunii noastre și interesele ei vitale.

Impăratul german la Viena.

Sibiu, 5 Octombrie, 1892.

(br.) Sărbătorit de membrii familiei casei domnitore și însoțit de entuziasmul poporului s'a reintors tinărul împărat german la Berlin.

După organizismul statelor Germaniei și Austro-Ungariei, guvernele fiind responsabile de politica, ce se urmărează, n'ar trebui să se dea importanță așa de mare întâlnirii monarchilor, precum a fost și visita împăratului german la Viena.

Dar tocmai sărbătorirea lui și entuziasmul, cu care a fost însoțit, cât timp a petrecut în cercu monarchului nostru, dovedesc că visita acesta n'a fost numai o simplă vizită de curtuasie, n'a fost o salutare reciprocă, datorită unui obligământ moral, ci baza ei se află în desvoltarea intereselor comune ale ambelor state, în o politică mai înaltă.

E drept, că împăratul german n'a venit însoțit de ministrul seu responsabil, dar cei-ce au urmărit cu atențiune peripețiile din imperiul german, dela urcarea pe tron a tinărului domnitoriu, s'au putut convinge, că în persoana lui e puterea, o altă putere superioară lui nu există, nici o altă voință, de cât poate eventual voința poporului german, care, când ar năbuși voința domnitoriu, ar trebui să ne așteptăm la scene ca cele petrecute în Franca în ajunul pregătirei de transformare a statului din stat monarchic în republică.

Simptome de acestea încă nu s'au arătat, cu toate că împăratul german n'a cruțat pe nimenea, nici chiar pe Bismarck, întemeetoriul acestui imperiu puternic. Dovadă, că voința sa e și voința poporului, dovadă, că poporul nutrește cea mai mare credință față de domnitoriu seu.

În timpul petrecerii sale împăratul german a primit pe ministrul comun de externe Kalnoky și primirea acesta e o dovadă și un motiv cu atât mai puternic ca să dăm importanță politică cunoscută acestei vizite, importanță, care câștigă în valoare prin împregiurarea, că împăratul german va merge în curând și la Roma, pentru a nimici ori-ce umbră de presupunere, că în alianța întreită s'au întâmplat neînțelegeri și că astfel ar fi temere de o sdrucinare a balanței ecuilibrului europen.

Alianța triplă, a putut accentua ministrul Kalnoky în delegațiuni, câștigă tot mai mult în importanță, forța ei morală e tot mai bine apreciată și rólele, ce le aduce prin susținerea păcii, au contribuit, ca și puterile streine acestei alianțe să privescă cu încredere în ea.

Pași îndrăzneți, ce i-a făcut Rusia în timpul din urmă la Porta Otomană, pași așa făcând provocatori, cari în urma lor lasă gravuri, din care se poate ceti, că Rusia intenționează o acțiune ostilă în Orientul europen, și perd din importanță. Turcia spriginită pe asigurarea puterilor centrale europene nu va abandona planul de a întări Dardanelele după noul sistem de fortificațiuni a vestitului general și inginer belgian, care a întărit și Bucurescii, Turcia nu se va lăsa sedusă, ca Rusia să câștige nou teren, nouă pozițiuni, cu toate că ea o amenință

FOIȚA.

Lui Sion!

I.

N'auziți o voce tristă?!... Un gémét sfâșietoriu?!...
De preste Carpați răsună glas de clopot plângătoriu!
Ceriul vël de nori îmbracă, codrul geme în suspine;
Lăcrimând curge isvorul preste stênici în adâncime.
Vântul echo răspândește, mii de ochi înlăcriméză,
Căci e tristă, tristă vestea: „Ați Sionul nu viéză!”
Ați o liră se sdrôbesce și-un lucéfér locu-și schimbă!
Românimea-nbracă doliu, jalnic plânge dulcea limbă;
Căci a dispărut din sinu-i farmecul iubirei sale,
Și-a mutat locul în ceriuri din a plângerilor vale!...
El... ce-a fost sãmânătoriu, care-a sãménat iubire
Prin ogorul românimei pentru-a némului mărire!...
Sentinela ne-adormită, tu blând far luminătoriu,
Tu ne părăsesci acuma... cu noi esci în viitoriu!

II.

Sionul étă-i gata cu-asa dulce cântare,
Poetul adurmit-a și lira'n cuib tresare;
Trec Musele-i sãrutã fruntea lui cea rece. —
Lumina ta lucéfér în veci însă n'a trece!
Căci până-ce, poete, o limbă românescă
Vulturii bravi ai Romei voi-vor să vorbescă:
În veci „Mult e dulce” va mișca pe buzã,
În veci e și „frumósă” și-a ta ferbinte Musã....

Dormi, dormi și odichnesce pe patul têu de flori,
Căci tu trecuși prin nôpte și-n blênde de diori,
Ajunsa-i cu stindardul gloriei strêbune,
Care-n nemurire 'ți păstréză scumpu-ți nume!
.....
Ați mort este Sionul, — dar între noi trãesco
Până-când românii vorbi-vor românesc!!!

Sibiu, în 4 Octombrie, 1892.

Ioan Rodina.

Cultura grădinilor și folosul lor.

(Urmare).

Robustitatea și trăinicia pomilor consistă cu deosebire în distribuirea cât mai deopotrivă a suctului nutritor prin diversele organe ale pomilor.

Pentru aceea la croirea corônei trebuie să avem în vedere o simetrie cât se poate de mare atât în lungimea și grosimea, cât și în ceea ce privesce depărtarea ramurilor una de alta. Tôte aceste operațiuni se fac după anumite reguli.

Cum este d. e., retezarea și croirea corônei, cari atârnă mai cu seamă dela specia pomilor. Si pentru aceea s'ar și pretinde o esplicare specială și mai pre larg despre ele, cari se află mai cu ușurință în broșurele și cărțile anume întocmite, referitor la cultivarea grădinilor.

Voind a împreuna folosul cu frumosul, — cum dîsei mai sus, — neapărat de lipsă este, ca cu cul-

tivarea grădinei mână în mână să mîergă și împodobirea grădinei; adică să lucrăm cu natura, cultivând și apropiind podobele ei de locuințele și grădinile noastre și cu deosebire pe la locurile unde petrecem mai mult, cum e d. e. cărările. Cărările merită o deosebită îngrijire în grădini, pentru că ele înșile chiar și fără podobe contribuie foarte mult la împodobirea grădinilor, fiind supuse îngrijirii omului. Scopul cărărilor este, de a înlesni cultivarea grădinei și scurgerea apei de prisos, servind ca șanțuri. Din cauza asta, ele și trebuie săpate cu atât mai adânc, cu cât grădina este mai umedă. Totuși ca umblarea să nu ne fie împedecată, trebuie întocmite de așa, ca la mijloc să fie puțin ridicate scurându-se apa astfel în timp de ploaie pe de margini cu înlesnire. Tot pentru de a le conserva în stare uscată, le pardosim la început cu pietriș apoi cu nisip. Ca ele singure să fie podobă, le supunem după trebuință le reparări și la curățenie. Dându-ne mâna le împodobim pe de margini cu tufe roditoare sau flori miroșitoare și potrivite, precum sunt d. e.: Garófa, Crinul, Lemnul domnului, care pururea e verde Majoranul, Trandafirul etc. etc. La întrebarea cum? apoi aceea atârnă dela măestria și gustul fie-cărui om. Fînd însă bine întocmite de multe-ori ele înșile prin starea și aspectul lor plăcut, laudă măestria cultivătorului de grădini.

Espunënd până acum, cultivarea grădinilor cu deosebire în anii cei dintâi preste tot, revenim la cultivarea ei mai departe, având în vedere cu deo-

cu plătirea datoriei grele, impusă încă de pe timpul rebelului ruso-român-turc.

Acestea au putut fi asigurările ministrului austro-ungar de estere, asigurări basate pe puterea cuvântului împăratului german.

Deosebită importanță câștigă însă visita monarhului german și în împregiurarea, că în ajunul ei oficiosele germane și austro-ungare au anunțat rezolvirea unui plan economic, care se închege și mai mult relațiile de amicitie între aceste două puteri și cari se tragă în sinul lor și pe regatul României, primul stat în orientul europen, pe care se pot pune mari speranțe în cazul, când Europa n'ar mai putea geme sub greutatea armelor și sub greutatea situațiunii provocată de intențiunile rusești.

E vorba adevă de încheierea convențiunilor comerciale între Germania, Austro-Ungaria și România.

Sistemul economic de până acum s'a dovedit, că nu duce la scop, politica agrarilor din Ungaria s'a dovedit, că nu se bazează pe calcoli reali, când sunt interese de o ordine mai înaltă și că România în tot cazul va trebui să-și ea partea cuvenită după productul pământului seu și după puterea sa.

Nu scim, cum se vor termina pertractările și la ce rezultat vor ajunge ele.

Fapt e însă, că dacă oficiosele au adus aceste sciri, omenii s'au gândit serios la situațiune și pun mare pond pe această cestiune.

Un lucru bătătoriu la ochi este însă și rămâne, că la primirea împăratului german premierul ungar n'a fost de față oficios, precum a fost cel austriac, cont. Taaffe.

Împregiurarea această precum și faptul, că ministrul president austriac a fost decorat, s'a discutat tat în diferite moduri și i s'au făcut chip și feliori de aprețieri.

Noi va trebui să reflectăm la o împregiurare, care prea puțin, sau de loc n'a fost accentuată și aceasta este situațiunea critică, ce domnese în Ungaria, atât în privința cestiunii naționalităților, cât și a confesionalismului, care a început a amenința nu numai siguranța guvernului, nu numai solidaritatea partidelor, dar va putea duce în consecințe chiar la sdruncinarea socială și transformarea organismului statelor.

Și punctul principal îl punem noi pe mișcarea naționalităților.

Magiarii tocmai încrezuți în forța alianței întreite, au folosit era de pace pentru ajungerea scopurilor lor iluzorice. Și în această privință au fost ajutați direct și indirect. Di Tisza s'a bucurat să poarte pe piept chiar una dintre decorațiunile cele mai înalte, ce le oferă la ocazii solemne și în momente importante încoronării Germaniei.

Dela distingerea dlui Tisza în calitate de prim-ministru până acum relațiunile interne între naționalități au trecut prin multe peripecții.

Nemulțămirea și frecările dintre naționalități a ajuns aproape la culme și acestea manifestări simptomatice pot fi motive, că la primirea împăratului german s'au petrecut lucrurile în o formă, care dă încă material de discutat.

Afirmarea de mai sus se poate întări indirect și cu declarațiunile, ce le-a făcut ministrul Kalnoky în delegațiunea ungară la întrebarea lui Apponyi referitoriu la mișcările din România.

Noi numai bucura ne putem, când aușim, că alianța întreită, alianța de pace căștigă tot mai mult în forța materia și morală, numai bucura ne ne putem, când vedem, că puterea României e aprețiată după valoarea ce o are, dar nemulțămii vom rămâne, cât timp era de pacese folosese nu spre fericirea popórelor din un stat poliglot, cum e și al nostru, ci cu totul pentru alte scopuri închipuite, pentru idealuri condamnable, a căror consecuențe numai bunul Dumnezeu va sci, unde vor duce.

† GEORGE SION.

Când am încadrat în negru acest nume cunoscut în totă româniea, cuprinși de doliu ne-am gândit la omenii mari ai românilor, cari n'au trăit numai pentru ei, ci prin activitatea și zelul lor pe altariul românismului și-au căștigat cel mai prețios atribut din partea poporului, în mijlocul căruia au luptat: iubirea și venerațiunea lui.

Dar ne-am gândit totdeodată și la golul, ce-l lasă ei în sinul națiunii, căci ei au fost stélpii cei puternici, pe care atacurile vrășmașe n'au putut să i doboare, pururea au stat sus, pururea tari, pururea au purtat în drépta lor stindardul, prin care profetau:

„Viitoriu de aur româniea are...”

Și în această credință, în această convingere au luptat ei, luptă bună, luptă dréptă și loială.

Dacă n'am cunosce cursul vieții omenesci, ar trebui să desperăm de soarta, ce prea des ne isbesce, rărind pe venerabilii luptători, ar trebui să desperăm, când vedem, că prea plăpênși au rămas vlăștării răsăriți din trunchiul bătrânilor stegiar.

Trebuie să ne împăcăm însă cu lumea și nerămânându ne altă, să petrecem și pe George Sion la mormânt, cu indoioșarea sacră, ce o are fie-care român pentru acest bărbat, carele pe cât de activ a fost, pe atât de modest și-a petrecut viața, în această vale a plângerilor.

George Sion, s'a născut în satul Hârșova, județul Vaslui, la 1822 și a fost descendent din o veche familie stabilită în Moldova. Originea familiei Sionescilor, merge până la Demir Gherei, fiul unui han tătarec, care se răsoise vitegesce sub gloriosul Stefan cel mare și tot sub domnia acestui domn creștin primi botezul, luând în căsătorie pe o nepotă a marelui Stefan.

De mic copil, intrând în școala grecă și amarit și dânsul de greutatea acestei educațiuni, a părăsit școala grecă și cu dorul ferbinte de a învăța românesce, s'a pus pe studiu, ca odineora fiul lui Lazar, Eliade Rădulescu, și cu totă vitregitatea timpului, Sion și-a înzestrat spiritul cu comóra sciinței și și-a cultivat inima în spirit curat național.

Acestei educațiuni se datorește inspirațiunea inimii sale de a spune, că:

„Mult e dulce și frumósă
Limba ce-o vorbim,
Altă limbă-armoniósă
Ca ea nu găsim!”

și a provoca pe totă suflarea românescă:
Vorbii scrieți românesce
Pentru Dumnezeu!

sebire pomii, cari încă și după rodire se cultivă și dicem:

Pământul. — ca magazinul materiilor nutritóre trebuie scormonit, cel puțin la 3—4 ani în jurul pomilor, dacă pomii nu sunt în grădina de legume sau pe agrii, însă cu mare băgare de semă la rădăcina pomilor, ca să nu le vătămăm. Esperința de tóte zilele ne arată, că mijocul cel mai bun pentru a înainta desvoltarea pomilor și a celorlalte plante și cu ea atât cantitatea cât și calitatea recoltelor lor, este gunoierea pământului din apropierea rădăcinilor. Nu tóte speciile de pomi se împacă cu unul și același gunoiu.

Gunoiul cel mai potrivit și priincios pomilor, îndeosebire de celelalte plante a grădinei, ar fi gunoiul putred de grajd și gunoiul fluid. Sunt însă câte-va specii de pomi, precum sunt: nucii, ciresii, vișinii, persicii, cărora nu numai, că nu le folosește dar le cauzază chiar bóle și cari ar trebui gunoiți cu compost, cenușă funingine etc. De aci urmază, că aproape câte specii de pomi, atâtea specii de gunoiu. În privința timpului întrebunțării gunoiului e de observat, că tóte celelalte gunoiuri se aplică cel mult la 3 ani, afară de gunoiul fluid, care se poate repeții în tot anul prin șențulețe în jurul pomilor. Ca dovadă, că întrebunțarea prea désă sau cantități prea mari a gunoierilor, — afară de cel fluid, — au urmări rele pentru pomi, ne servesc pomii cres-

cuți în grămețile de gunoiu, a căror lemn și fructe pătinesc de bóle.

Urmază apoi mai departe tractarea corónei, care consistă în rărirea și retezarea crengilor netrebnice și uscate, îngrigind de a nu sfășia pomii prin rărirea și de vindecarea ranelor provenite la această operație. La vindecarea ranelor mai mari întrebunțăm păcură în amestec cu pământ cleos, ér la cele mai mici răsina de oltoit. Acesta se repetază până la vindecarea desevărșită. De multe ori aușim pe economii noștri tânguindu se, că grădinile lor, de altfelii cu pomi fórte robusți, nu rodesc numai la doi trei ani. Acesta pierdere nu se poate atribui de multeori decât, neingrigirei corónelor, ceea-ce se întâmplă, sau din nesciință sau din neglignță.

Nu trebuie trecut cu vederea acelea trunchiuri, cari în proporție cu coróna sunt slăbuțe, supunându-le la operațiunea prin care tragem cu cuțitul pe trunchiu în jos, dar numai în cóge, una sau două brazde, după împregiurări. Timpul acestei lucrări este primăvara, când sucule circulază cu imbelșugare și astfelii urmază o îngroșare repede a trunchiului.

Nu trebuie trecuți cu vederea în cultivarea în departe a grădinelor acei pomi, cari sub povara anilor și perd puterea vegetativă, împuținându-li-se an de an crângile roditoare.

(Va urma.)

Prin studiul stăruința și energia sa a ajuns autoritate literară-lingvistică în cancelaria judecătóriei, unde intrase încă în etate de 18 ani. dar tocmai acesta împregiurare îi înmulțise pe cei-ce îl invidiau, viața lui devenise grea pentru birocrăți, cari din cauza cugetărilor și simțmintelor sale liberale, cântau să-l depărteze. Ocașiunea veni prin publicarea unei poezii intitulată „Viitoriu!”.

Evenimentele din 1848—49 l'au aflat pe Sion gata a și sacrifica viața pentru triumfarea principiilor liberale, de aceea el fu esilat. În esiliu petrecu în Ardél, unde dimpreună cu fericitul Dim. Bratianu luă parte la memorabila adunare depe câmpul libertății. Sion era entusiasm, era și vesel, căci el pururea era preocupat de ideea, că poporul românesc în cel mai de aproape viitoriu se va împărtași de o soarte mai favorabilă. El petrecu mult timp și prin Bucovina, în familia Hurmuzaki. Pe ripețiile esiliului se afiă descrise cu seriozitate și cu humor, după-cu erau momentele în „Suveniri contiporane”.

Chemat acasă de domnitorii Grigoriu Ghica, Sion ocupă postul de archivar al statului în Iași, făcându și ocupațiunea cu cea mai curată consciințiositate. De acolo merse în Muntenia, unde a publicat un șir de ani la București „Revista Carpaților”, în care se discutau cestiuni importante cu privire la renascerea națională și culturală.

Cunoscând bine limba grecă, Sion a tradus din ea două opere cu privire la trecutul românilor.

Stilul lui Sion e fluent, și limba dulce ca limba românescă. Dânsul a scris în prosă și s'a distins pe câmpul literaturii poetice. Mult a colaborat la „Convorbirile literare”.

Din scrierile mai însemnate ne-a păstrat:

1. *Cesurile de mulțămire* (poezii 1848).
2. *Mórtea lui Socrate după Lamartine* (versuri 1847).
3. *Misanthropul după Molière* (1854).
4. *Zaira după Voltaire*
5. *Istoria și întâmplările bar. de Münhausen*
6. *Din poeziile mele* (1857).
7. *Suveniri de călătorii în Basarabia* (1857).
8. *Sofir pétra prețioasă* (1857).
9. *Revista Carpaților* (1859—1862).
10. *Istoria generală a Daciei III* volume, trad. după Fotino (1860)
11. *Istoria țerei românesce după frații Tunusli* (1863).
12. *Fabule în versuri* (1869)
13. *Influința morală*, comedie (1869)
14. *Fedra* dramă trad.

La anul 1868 a intrat Sion în Academia română, al cărei membru credincios și zelos a rămas până la mórte. Discursul seu de recepțiune a fost „Donici fabulistul”.

Ultimele acórde ale lirei sale au sunat din incidentul relațiunilor încordate din Bucovina, cestiunea „Pace-Mustața”. Intrebat Sion despre părerea sa dânsul, care cunoscea bine Bucovina, a răspuns vesel:

Póte reușiam a face
Ca Mustața să se împace
Cu contesa, ce nu-i place;
Și în a Bucovinei pace
Putea Pace să se împace,
Dar acum n'ai ce-i face,
S'a făcut bucluc și pace!

Și așa s'a stêns și acest bărbat român, s'a mutat la fericții sei colegi din vieță și mângăerea noastră o aflăm în icóna vieții lor, icónă, care se stea pururea vie înaintea ochilor nostri.

Dormi în pace, planeze și spiritul teu asupra românismului!

Dormi în pace, luptă bună ai luptat!

Dormi în pace! — br. —

Plóie de glónțe.

Sub titlul acesta i-se scrie „Timpului” un interesant raport din Focșani despre visitarea, ce o a făcut regele la întăriturile de acolo. Corespondentul după-ce descrie strălucirea, cu care a fost primit, intră în detaliul eserciților, ce s'au făcut și urmază astfelii:

Tema

Programul esperienței era următoriu:

Se presupune, că inamicul vine din spre Galați, se oprește în fața sectorului Nr. 4 format din grupurile de baterii Nr. 11, 12 și 13, și se pregătesce a l ataca în direcția grupului Nr. 12, care formază centrul sectorului.

Inimi ul construesce în timpul nopții, cam la o distanță de 4000 metri, o baterie, pe care o armază cu tunuri și mortiere de calibru mare în scop de a distruge localurile cuirasate ale sectorului atacat.

Misiunea apărătoriuului este de a respinge atacul. Esperiența presupune diferite momente, în care dușmanul reușese a înainta cu tóte focurile îndrep-

tate spre el din bateriile întregului sector și astfel bombardamentul se face la diferite distanțe, adevărat asupra punctelor, la care se presupune, că se află atacatorul în diferite momente și care puncte sunt însemnate prin ținte de scânduri care figurază artilerie și infanterie.

Esperiența.

S'au tras în timp de aproape trei ore focuri din toate gurile de tunuri, mari și mici, cu o precizie și cu o promptitudine admirabilă și pe la jumătatea experienței M. S. regele, ducându-se cu principele Ferdinand, cu dl ministru de război și cu mulți ofițeri superiori la țintele situate cam la 2500 metri ca să judece efectul tragerei, le-a găsit ciu ruite, er terenul arat de obuze.

Dacă inamicul ar fi isbutit să înainteze sub un asemenea foc formidabil, apoi cu cât s'ar fi apropiat de grupurile de baterii, cu atât mai teribil ar fi fost focul, cel'ar fi primit. Căci în această presumpție, toate tunurile de diferite calibre și au activat tragerea, trimițând inamicului pe lângă obuzele es-losibile, șrapnele și mitralii, din care izbucneau, din fie-care sute de glonțe. Erau guri de tun, care scuipau la fie care trei, patru secunde câte o mitralie de acestea și e greu de presupus, ca atacatorul să pofă suportă un foc atât de distrugător.

Un singur soldat, ascuns sub cupola sa, unde are la dispoziție rafturi întregi de obuze de tot soiul, așezate ca nesce sticle cu vin într'o piniță bine garnisită și pe care i le dă în mână doi soldați servanți, pofe ține în loc și distruge o armată într'egă. Grație acestui sistem de apărare, un artilerist devine o adevărată mașină distructivă și proporția de rezistență între el și inamic este ca de la 1 la 10,000.

După părerea tutulor celor prezenți o armată de mai multe sute de mii de oameni n'ar fi putut forța trecerea sectorului Nr 4 prin plôia de glonțe, ce s'a împroșcat din bateriile acestui sector.

Și dacă restul unei armate decimate ar fi isbutit cu toate acestea a înainta până aproape de parapete, salve de focuri de infanterie ar fi isbucnit dindărătul parapetelor în ultimul moment și ar fi distrus, cu concursul mitraliei din tunuri, până la unul, armata inamică.

Astfel e armată într'egă linie între Focșani și Galați și pe nicăiri dușmanul n'ar putea găsi un punct, unde să nu-l primescă o asemenea formidabilă plôie de glonțe.

Intr'o a două scrisore ve voiu comunica observațiunile mele personale.

Deocamdată voiu adăuga numai, că apărarea a fost condusă în mod admirabil de dl locot. colonel Nicolau, care de pe înălțimea parapetului părea a bate numai din picior spre a transforma pământul pe o întindere de peste 4 kilometri, într'un vulcan formidabil, din care eșia foc și glonțe.

Incunjurat de nori de fum iluminat de focul ce eșia din gurile tunurilor, colonelul Nicolau semăna cu un *Iupiter tonans*, părea a fi un dău răsunător, un fel de arhanghel, care în loc de sabie de foc scotea din pământ tunete cu plôie de glonțe.

Și în conducerea acestei apărări dl col. Nicolau a fost secundat cu un deosebit merit de toți ofițerii sei, printre cari voiu cita pe dl maior Parfenie și pe dl căpitan Ruginski, cum și pe domniile căpitani Stroescu și Referendaru. Nu mai puțină laudă merită și toți ceilalți ofițeri ai reg. I de asediu și chiar artileriștii, cari au operat nu numai cu un deosebit zel, dar cu o inteligență și cu o sciință ce denotau o instrucție perfectă.

Esperiența se sfârși la orele 12 și M. S. se întorse în oraș urmat de toți asistenții. Pe câmpul de esperiență veniseră numărăse trăsuri cu orașeni, printre care un frumos buchet de dămne și de domnișore grațioase și elegante.

Dejunul.

Trec repede peste dejunul oferit M. S. regelui de ofițerii garnisiei, în număr de peste 200, în sala cea mare a clubului.

Dl General Barozzi, făcându-se interpretul corpului III de armată, exprimă Maj. S. sentimentele de supunere și iubire ale trupelor sale și, urând ani mulți marelui nostru căpitan pentru fericirea țerei și gloria armatei ridică un toast în sănătatea M. S. regelui, a M. S. reginei, a A. S. R. principelui moștenitoriu și a Augustei sale logodnice principesa Maria de Marea-Britanie. Aceste cuvinte bine simțite fură primite de toți ofițerii cu repetate aclamări.

Majestatea Sa, mișcat de sentimentele ce i se exprima, bine voi a răspunde prin rostirea cuvintelor următoare:

„Este totdeauna o mare bucurie pentru Mine, când Me găsesc în mijlocul oficierilor Mei, cari au falnica datorie d'a pregăti armata pentru timpurile de primejdie. Mare și frumoasă este dar misiunea lor; mai mare este încă răspunderea, care pofe fi ușurată numai prin o muncă statornică, o silință neîntrecută și pëtrunși fiind de simțimentele dato-

„riei. Nu vor fi fortificațiile dela București și întări- rile dela Galați-Focșani, care fac onorul armelor noastre speciale, singurul scut. Adevărată apărarea țerei este avântul și vitejia ostașului cu ofițerii în frunte. Convinși, că conducătorii armatei vor fi totdeauna la înălțimea chemării lor, ridică acest pahar în onorul corpului III și al ofițerilor lui, mulțămindu-le pentru simțimentele exprimate prin comandantul lor.“

Cuvintele regelui, cari mișcară inimile tutulor ofițerilor prezenți, au fost aclamate de mai multe ori cu strigăte entusiaste de „ura“!

Fundațiunea Ioan Popescu.

În fundațiunea „Ioan Popescu“ au încurs următoarele contribuiri:

Translatuș . 942 fl. 46 cr.

N. N. 10 fl., Ioan Roșca, învățătoriu în Ungra 1 fl., Toma Bârsan, capelan în Criș 1 fl., Ioan Mihai, cl. abs. și învățătoriu în Valendorf 1 fl., Ioan Urs, învățătoriu în Cața 1 fl., Savu Sirach, învățătoriu în Draos 1 fl., Alecsandru Măierușan, învățătoriu în Păloș 1 fl., George Michail, învățătoriu în Fântâna 1 fl., George Ghinde, învățătoriu în Crihalma 1 fl., Avram Niculescu, învățătoriu în Merchiașa 1 fl., Alecsandru Buceș, învățătoriu în Agostin 1 fl., Ioan Boranciu, învățătoriu în Cohalm 1 fl., Antoniu Michail, învățătoriu în Dăișóra 1 fl., Ioan Michail, paroch în Dăișóra 1 fl., George Mircea, învățătoriu în Lovnic 1 fl., Ioan Mircea, paroch în Lovnic 1 fl., Samuil Popovicu, paroch în Valendorf 1 fl., George Neagoș, inv. pens. în Valendorf 1 fl., Bucur Hariton Solca, paroch în Felmer 1 fl., Ioan Șolca, inv. în Felmer 1 fl., Ioan Dimitrescu, capelan în Ticușul român 1 fl., George Bu ur, cap lan în Crihalma 1 fl., Sofroniu Papiu, paroch în Crihalma 1 fl., Eftimie Maniu, paroch în Fântâna 1 fl., Ioan Suci, paroch în Bogata 1 fl., Bârsan Bârsan, plugariu în Bogata 1 fl., Pompiliu Predovicu, paroch în Merchiașa 2 fl., Teodor Pulca, paroch în Criș 1 fl., Ioan Buzeș, asesor opidan în Cohalm 1 fl., Sofroniu Roșca, paroch în Ungra 1 fl., Iosif Lupu, paroch în St. na 5 fl., Simion Stanciu jun. econom în Dăișóra 1 fl., George Spornic, paroch gr. cat. II în Cohalm 1 fl., Ioan Mircea, paroch în Cața 2 fl., Ioan Bercan, cap. protop. în Cohalm 1 fl., Teofil Gheaja, paroch în Păloș 1 fl., Petru Nicolescu capelan Saschiz 1 fl. = Suma totală 994 fl. 46 cr.

Varietăți.

* (Advocat nou) La tabla regescă din Murș-Oșorheiu candidatul de avocat dl Enea Draia, după-cu ni-se scrie din Murș-Oșorheiu, la 1/13 Octombrie a. c. a făcut censura advocațială cu succes strălucit.

* (Himen). D șora Hersilia Toma, și dl Ioan Vătășan, își vor serba cununia în 20 Octombrie 1892 n. la orele 4 p. mer. în biserica ort. orient. din Sibiu cetate.

Felicitările noastre!

* (Himen). Dl Vasiliu Nistor, și d-șora Elena Aron, și au serbat actul cununii la 27 Septembrie 1892 st. v., la 1 oră d. a. în biserica gr. or. din Sâmbenedic.

* (Paspôrte oprite.) Pe baza unei ordinațiuni ministeriale s'a oprit estradarea de paspôrte și certificate pe 15 și pe 5 zile din partea comitatului. Ele se vor estrada numai din partea ministeriului.

Așa dar călătorii, cari vor să mērgă în România, sau sunt necesitați să mērgă pe timp cât de scurt, vor trebui să cēră pas-pôrte înainte cel puțin cu două luni.

* (Sciri militare). Magistratal orașului Sibiu face cunoscut, că toți feciorii născuți în anul 1872 și obligați a veni la sorți să se înscințeze în decursul lunii lui Novembre, de asemenea feciorii neasentați din anii 1871 și 1870.

* (Congregațiune.) Adunarea de toamnă a comitatelor Carașiu-Severin, ținută în 13 Octombrie nou în Lugos, pe cât a fost de interesantă și de importantă, pe cum comunică raportorul „Luminătoriuului“ pe atât a fost de slab cercetată, și mai ales tare slab din partea membrilor români, deși au fost la ordinea zilei și s'au pe tractat afaceri culturale, economice și politice de cea mai mare valoare pentru preponderanța majoritate română a locuitorilor din acele comitate.

Cu toate aceste reprezentanții prezenți ai adevăratelor interese naționale ale poporului nostru cu o vivacitate și agilitate bărbătescă au sulevat lupta, ce era neîncunguravă, și au purtat-o până în sfârșit cu o bărbăție și temeinică impunătoare.

Poporațiunea autohtonă română din ținutul Costeului mare, îngrijată de amenințătorul pericol al colonizărilor de străini, și de astădată s'a adunat cu sutele înaintea salei adunării, arătându-și seriozitatea voinței și a dorinței sale, manifestată la adunarea de popor ținută mai de unădi la această afacere în Costeul-mare.

Sunt multe și numeroase lipsele și apăsările, sub a căror povară geme aceea poporațiune și e nespu-

de mică binevoitoarea îngrijire, cu carea este tratată ea din partea funcționarilor administrativi de sus până jos.

* Românii din Panciova considerând, că după conscrierea făcută, — au 65 de băeți români obligați a cerceta scôla și că orașul Panciova a înființat scôle comunale cu limba de propunere: germană, magiară și serbă, — au fost înaintat o rugare către comitetul administrativ al numitului oraș, cerând ca acesta să înființeze o scôlă și pentru români, adevărată cu limba de propunere românescă. Acestă rugare a românilor a fort respinsă din partea comitetului adm. pe motivele, că comisiunea scolară a decis, ca în clasele III și IV normale toate obiectele de învățământ să se propună exclusiv în limba magiară, deci, dēcă s'ar înființa și scôla română atunci mai cu greu s'ar putea satisfacere postulatelor cuprinse în decisiul comisiunii scolare. „Luminătoriuul“, după care reproducem aceste date, a primit mai multe informațiuni. Românii au apelat la ministrul de culte contra hotărării suscitată a orașului, însă ce se vede? Luminatul ministeriu a aflat și el, că e rațională hotărrea, că rațiunea ei e sănătosoasă, că motivele ei sunt bune și patriotice, și deci, la apelațiunea românilor a trimis „înalta“ sa ord. aprobătoare de sub Nr. 2216/92 prin care dēcă din cuvânt în cuvânt: „Inaltul“ ministeriu de culte a aprobat hotărrea din aceleași motive! — Mai trebuie ore comentari?

Dare de sēmă și mulțamită publică.

Tinerimea inteligentă din Seliște și giur a arangiat în 30 August v. a. c. o producțiune musicală teatrală în edificiul scôlei din Seliște, cu care ocaziune a încurs suma de 112 fl. 50 cr. ér ulterior au mai încurs 40 fl. 53 cr, preste tot 153 fl. 03 cr. Spese cu arangierea acestei producțiuni au fost 30 fl. 60 cr. care sumă, scôsă fiind din venitul total, rezultă un venit curat de 122 fl. 43 cr. Acestă sumă este depusă la cassa de pastrare din Seliște pe numele scôlei gr. or. din Tilișca, în al cărei favor s'a arangiat această producțiune.

La suma de mai sus au binevoit a contribui următorii P. T. domni și dămne:

Petru I. Comșa comerciant 10 fl. Ilustr. Sa Ioan de Lemény comite suprem în pens. Dr. Nicolau Maier protopop Nicolau Hențu notar, Ioan Iosof paroch și Simion Rodean proprietariu câte 5 fl. Dr. Liviu Bran de Lemény pretor suprem 3 fl. N. Alăman jud. reg. Ioachim Muntean paroch, Petru Iuga paroch, Stefan Milea notar, Nicolau Roman com; A Acilenescu notar, d-șora Ana Răuciu, Ioan Andraș cancel. jud. Ioan Vilcu (Pianul super) Ioan Ivan notar, Aur. Decei vice notariu; G. Beu notariu II. Măcelar propri tariu, Ioan Lazar învățătoriu pensionat, George Bratu proprietar și Vasilie Iuga com. câte 2 fl. Dr. N. Calefar medic cerc. și Vasilie Dobrescu inv. câte 1 fl. 50 cr. Dr. Ilie Beu med. cerc. H. Malmer pretor, Aurel Milea notar, Neaga Iosof preoteasă ved. Nicolau Mosota primar, G. Păcurar inv. D. Iosof inv. V. Milea, Alăman jun. medicinar, Ioan Popa paroch, D. Chirca inv. Iordache Rosca com I. Cosma notar, Iridon com. Mich. Stoica dir. N. Neamțu inv. Romul Mircea inv. Dumitru Lăpădat inv. R. Pascu mag. postal: I. Chirca adj. not. Ilie Iosof preot, V. Aldea adj. not. Daniil Marcu paroch, D. Bănciu farmac. V. Pop. notar, D. Florean sublocotenent Ana Popa, D. Bratu ccm. D. Comșa com. Maria Țintea com. Elis. Peligrat prop. C. Herța comptabil, Ioan Chipară inv. N. Sêrbu com, Ioan Stroia stud. filos. Ioan Bănciu com. I. Dubenschi măestru, Macs. Beu, Petru Tăban, Ilie Cismaș not. jud. N. Pavel; I. B. Comșa com. Savu Frăcea econ. Stefan Bratu econ. V. Stănēsă econ. I. Rodean econ. I. Iuga com. D. Stancă econ. Pant. Bănciu primar, Il. Stancă econ. Dion. Iuga econ. P. Rodean econ. Avram Prică sen. econ. Dum. Popa econ. I. Popa eco. Av. Gligor econ. și Ilie Floașiu com, câte 1 fl. A. Gogonea inv. 80 cr. padulescu pantofar 60 cr. Tomoiagă cancel. pret. Dordea curelar, E. Schiopu, Maria D. Bloțu, Simonete cleric. A. Sêrbu I. Mărginean, Pavel Druhora teolog, Paraschiva Bloțu N. Iosif inv. D. P. Comșa și And. Floașu câte 50 cr. Dela mai mulți 13 fl. 03 cr. = Suma 153 fl. 03 pentru care sumă primescă marinimoșii contribuți și pe această cale cele mai călduróse mulțamiri. Asemenea primescă On. comitet parochial din Seliște, care a binevoit a concede ținerea zroducțiunei în edificiul scôlei de aci, și dl Ioan Dămian oficial consist. care cu plăcere și-a luat asuprași sarcina dn a conlucra la succesul producțiunei — profunda noastră mulțamită.

Seliște, în 30 Septembrie, 1892.

Comitetul arangiator.

Loterie.

Sâmbătă în 15 Octombrie, 1892.

Budapesta: 12 87 36 88 37

Nr. 404.

[203] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învătătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Hațegului, se escrie concurs cu termenul până la 20 Octombrie 1892.

1. Livezeni, cu salariu anual de 300 fl., cuartir în edificiul școlii, grădina de legume și lemne pentru încălzit.

2. Valea Sângiorgiului, cu

salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

3. Grid, cu salariu anual 120 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni au a-și asternă cererea lor în termenul prenotat instruite în sensul legii la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Petroșeni, la 28 Septembrie, 1892.

Avram Stanca, adm. protopresb.

Nr. 211.

[201] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, se publică prin acesta concurs, cu termen de 15 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bulbuc-Curpeni, cu salariu anual de 150 fl.

2. Cibu, cu salariu anual de 216 fl

3. Geoagiul de jos, cu salariu anual de 200 fl. și cuartir.

4. Mada, cu salariu anual de 150 fl.

5. Sécărămb, cu salariu anual de 360 fl., plătibili în rate lunare anticipate și cuartir; concurenții cunosători dei musică vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi sunt poftiți a-și înainta cererile iustruite conform normelor din vigóre la acest oficiu, în termenul sus indicat.

Sécărămb(Nagyág), 20 Septembrie 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiul II, în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Sabin Piso, protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1892.

Table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova, Budapesta - Arad - Teiuș, Murăș-Ludoș - Bistrița, Simeria (Piski) - Petroșeni - Lupeni, Arad - Timișoara, Ghiriș - Turda, Sighișoară - Odorheiu, Careii-mare - Zelău, Copșa-mică - Sibiu - Avrigh - Făgăraș, Cucerdea - Oșorheiu - Reg. săs., Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Zerneșci, Brașov - Chezdi-Oșorheiu. Each section contains train schedules with columns for departure times, station names, and train types.

Nota: Órele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă órele de nópte.